

Suvestinė redakcija nuo 2008-07-25 iki 2009-11-26

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2002, Nr. [71-2997](#), i. k. 102110MISAK00000276

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBOS
DIREKTORIUS**

**Į S A K Y M A S
DĖL MĖLYNOJO LIEŽUVIO LIGOS KONTROLĖS IR LIKVIDAVIMO
VETERINARIJOS REIKALAVIMŲ PATVIRTINIMO**

2002 m. birželio 14 d. Nr. 276
Vilnius

Įgyvendindamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 27 d. nutarimu Nr. 300 „Dėl Lietuvos pasirengimo narystei Europos Sąjungoje programos (Nacionalinė *ACQUIS* priėmimo programa) teisės derinimo priemonių ir *ACQUIS* įgyvendinimo priemonių 2002 metų planų patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [25-910](#)) patvirtintą Teisės derinimo priemonių 2002 metų planą (priemonės kodas 3.7.4.1-T24):

1. T v i r t i n u pridedamus Mėlynojo liežuvio ligos kontrolės ir likvidavimo veterinarijos reikalavimus.

2. P a v e d u įsakymo vykdymo kontrolę Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Skubios veiklos ir užkrečiamųjų ligų centrui (skyriui).

Punkto pakeitimai:

Nr. [384](#), 2008-07-17, Žin., 2008, Nr. 84-3371 (2008-07-24), i. k. 108110MISAK00000384

DIREKTORIUS

KAZIMIERAS LUKAUSKAS

PATVIRTINTA

Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos
direktoriaus 2002 m. birželio 14 d.
įsakymu Nr. 276

MĖLYNOJO LIEŽUVIO LIGOS KONTROLĖS IR LIKVIDAVIMO VETERINARIJOS REIKALAVIMAI

Mėlynojo liežuvio ligos kontrolės ir likvidavimo veterinarijos reikalavimai (toliau – Reikalavimai) paruošti vadovaujantis Lietuvos Respublikos veterinarijos įstatymu (Žin., 1992, Nr. [2-15](#)) ir įgyvendina Europos Sąjungos Tarybos direktyvą 2000/75/EB.

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Reikalavimų tikslas – nustatyti mėlynojo liežuvio ligos (toliau – MLL) kontrolės tvarką, kovos ir likvidavimo priemones Lietuvos Respublikoje.

2. Vartojamos sąvokos:

Atsakingas asmuo – fizinis arba juridinis asmuo, kuris augina gyvūnus, yra atsakingas už jų priežiūrą, mokant jam užmokestį arba nemokant.

Gyvūnai – visi MLL imlūs galvijai, išskyrus laukinius gyvūnus, kuriems taikomi kiti VMVT nustatyti reikalavimai.

Ligos įtarimas – ligos įtarimas gyvūnams, paremtas klinikiniais požymiais ir epizootinio tyrimo duomenimis.

Ligos patvirtinimas – laboratorinių tyrimų rezultatais paremtas Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – VMVT) pranešimas, kad MLL virusas nustatytas tam tikroje teritorijoje. Epizootijos atveju VMVT gali patvirtinti ligą remdamasi klinikinių ir/ar epizootinių tyrimų rezultatais.

Ligos pernešėjas (platintojas) – *Culicoides imicola* arba bet koks kitas *Culicoides* genties vabzdys, galintis pernešti MLL sukėlėją.

Laikymo vieta – pastatas arba tuo atveju, kai gyvūnai laikomi lauke, bet kuri vieta, kurioje gyvūnai yra laikomi, auginami ir prižiūrimi

Pastraišos pakeitimai:

Nr. [384](#), 2008-07-17, Žin., 2008, Nr. 84-3371 (2008-07-24), i. k. 108110MISAK00000384

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba – Lietuvos Respublikos kompetentinga institucija.

Valstybinis veterinarijos gydytojas – veterinarijos gydytojas, pagal veterinarijos veiklą reglamentuojančius teisės aktus atliekantis valstybinės veterinarijos funkciją.

Pastraišos pakeitimai:

Nr. [384](#), 2008-07-17, Žin., 2008, Nr. 84-3371 (2008-07-24), i. k. 108110MISAK00000384

II. MĖLYNOJO LIEŽUVIO LIGOS KONTROLĖ IR LIKVIDAVIMAS

3. Įtarus ar nustačius MLL, privaloma nedelsiant pranešti VMVT.

4. Jei ūkis yra teritorijoje, kuriai netaikomi Reikalavimuose numatyti apribojimai, bet jame yra vienas ar daugiau gyvūnų, kurie įtariami, kad užsikrėtę MLL, valstybinis veterinarijos gydytojas nedelsdamas turi pradėti tyrimą, kad patvirtintų ar paneigtų ligą.

5. Įtaręs MLL, valstybinis veterinarijos gydytojas nedelsdamas:

5.1. pradeda įtariamo ūkio arba ūkių reguliarią veterinarinę priežiūrą;

5.2. paveda atsakingam asmeniui sudaryti ūkio gyvūnų sąrašą, nurodant kiekvienos rūšies nugaišusių, užsikrėtusių arba galėjusių užsikrėsti gyvūnų skaičių; suregistruoti visus ligos įtarimo

laikotarpiu gimusius arba nugaišusius gyvūnus; registracijos duomenys turi būti pateikti kiekvieno patikrinimo metu;

5.3. sudaro sąrašą vietovių, kur galėtų būti ligos pernešėjai arba palankios sąlygos jiems veistis;

5.4. atlieka epizootinį tyrimą, kaip nurodyta 14, 15 punktuose;

5.5. reguliariai lanko ūkį arba ūkius ir kiekvienu atveju, kai įtariama liga arba ji patvirtinama, paima mėginius klinikiniam tyrimui arba nugaišusių gyvūnų patologiniam anatominiam tyrimui, esant reikalui, laboratoriniam tyrimui;

5.6. uždraudžia gyvūnų judėjimą;

5.7. užtikrina gyvūnų laikymą tvarte ligos pernešėjų aktyvaus skraidymo laikotarpiu;

5.8. gyvūnų tvartus ir aplinkinę teritoriją (ypač ten, kur yra *Culicoides* populiacijos arealas) reguliariai apdoroja VMVT patvirtintais insekticidais, kad būtų apsaugoti gyvūnai nuo ligos pernešėjų;

5.9. kontroliuoja, kad ūkyje šalutiniai gyvūniniai produktai būtų tvarkomi vadovaujantis 2002 m. spalio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1774/2002, nustatančiu sveikatos taisykles gyvūninės kilmės šalutiniams produktams, neskirtiems vartoti žmonėms (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 37 tomas, p. 92);

Punkto pakeitimai:

Nr. [384](#), 2008-07-17, Žin., 2008, Nr. 84-3371 (2008-07-24), i. k. 108110MISAK00000384

6. Įgyvendinant priemones, kurios nurodytos 5 punkte, įtariamų, kad užkrėsti, ūkių atsakingas asmuo privalo nedelsdamas vykdyti 5.6 ir 5.7 punktuose numatytus reikalavimus.

7. VMVT, atsižvelgusi į geografinę padėtį ir kontaktus su įtariamu, kad užkrėstas, ūkiu, gali nurodyti atlikti 5 punkte nurodytas priemones ir kituose ūkiuose, jei yra grėsmė užsikrėsti ten esantiems gyvūnams.

8. Vietovėse, kur yra laisvėje gyvenančių gyvūnų, taikomi 5 punkto reikalavimai ir gali būti taikomos papildomos VMVT nustatytos priemonės.

9. Priemonės, kurios nurodytos 4–8 punktuose, VMVT gali atšaukti po to, kai nepasitvirtina MLL įtarimas.

10. Gyvūnai nuo MLL gali būti vakcinuojami laikantis VMVT nustatytos tvarkos.

11. Oficialiai patvirtinus MLL, VMVT turi užtikrinti, kad būtų:

11.1. informuota ES Komisija apie priverstinį gyvūnų skerdimą, siekiant užkirsti kelią ligos plitimui;

11.2. tvarkomi šalutiniai gyvūniniai produktai vadovaujantis reglamentu (EB) Nr. 1774/2002;

Punkto pakeitimai:

Nr. [384](#), 2008-07-17, Žin., 2008, Nr. 84-3371 (2008-07-24), i. k. 108110MISAK00000384

11.3. taikomos 4-8 punktuose numatytos priemonės ūkiuose, kurie yra 20 km spinduliu nuo užkrėsto ūkio arba ūkių (įskaitant apsaugos zoną);

11.4. taikomos VMVT patvirtintos kontrolės priemonės, įskaitant gyvūnų vakcinaciją pagal gyvūnų vakcinacijos programą, informavus ES Komisiją;

11.5. atliktas epizootinis tyrimas, kaip nurodyta 14 ir 15 punktuose.

12. 11.3 punkte nurodytą zoną VMVT gali išplėsti ar sumažinti, atsižvelgdama į epizootines, geografines, ekologines ir meteorologines aplinkybes. Apie tai informuojama ES Komisija.

13. Jeigu zona, kuri nurodyta 11.3 punkte, apima kelių šalių teritoriją, VMVT derina zonos ribas su atitinkamos šalies kompetentinga institucija.

14. Epizootinio tyrimo metu turi būti nustatyta:

14.1. apytikris gyvūnų užsikrėtimo MLL laikas;

14.2. galimos MLL patekimo į ūkį priežastys; nustatomi kiti ūkiai, kuriuose yra gyvūnų, galėjusių užsikrėsti ar turėjusių kontaktą su tuo pačiu infekcijos šaltiniu;

14.3. ligos pernešėjai ir jų paplitimas;

14.4. gyvūnų judėjimo 14.2 punkte nurodytuose ūkiuose arba nugaišusių gyvūnų išvežimo iš tokių ūkių galimybės.

15. Užkrečiamųjų ligų kontrolės centras (toliau – ULKC) koordinuoja MLL likvidavimą ir epizootinius tyrimus.

16. VMVT užtikrina 11–13 punktuose nurodytų priemonių taikymą ir nustato apsaugos bei stebėjimo zonas. Nustatant šias zonas atsižvelgiama į geografinius, administracinius, ekologinius ir epizootinius faktorius, kurie susiję su MLL bei taikomomis kontrolės priemonėmis.

17. Apsaugos zona turi apimti ne mažesnę nei 100 kilometrų spinduliu aplink užkrėstą ūkį esančią teritoriją.

18. Stebėjimo zona turi apimti ne mažesnę kaip 50 km už apsaugos zonos ribos esančią teritoriją, kurioje paskutinius 12 mėn. nebuvo vakcinuojama nuo MLL.

19. Jei zonos apima kaimyninių šalių teritorijas, VMVT derina zonų ribas su atitinkamos šalies kompetentinga institucija.

20. VMVT gali keisti zonų, nurodytų 17–19 punktuose, ribas, atsižvelgusi į:

20.1. jų geografinę padėtį ir ekologinius faktorius;

20.2. meteorologines sąlygas;

20.3. ligos pernešėjus ir jų išplitimą;

20.4. epizootinių tyrimų, atliktų pagal 14 ir 15 punktų reikalavimus, rezultatus;

20.5. laboratorinių tyrimų rezultatus;

20.6. taikomas priemones, pvz., dezinfekciją.

21. VMVT turi užtikrinti, kad apsaugos zonoje būtų taikomos šios priemonės:

21.1. registruojami visi ūkiai ir juose esantys gyvūnai;

21.2. vykdoma epizootinė užkrėstų ir neužkrėstų gyvūnų ir ligos pernešėjų populiacijos stebėsenos programa;

21.3. uždraudžiamas gyvūnų judėjimas iš zonos; VMVT, atsižvelgusi į epizootinę situaciją, gali leisti gyvūnus išvežti iš zonos dalių, kuriose nenustatytas virusas arba ligos pernešėjas.

22. Vykdam 21 punkte numatytas priemones, VMVT gali leisti gyvūnus vakcinuoti nuo MLL bei juos ženklinti apsaugos zonoje. Apie tai informuojama ES Komisija.

23. VMVT užtikrina, kad:

23.1. priemonės, nurodytos 21 punkte, būtų vykdomos priežiūros zonoje;

23.2. priežiūros zonoje gyvūnai nebūtų vakcinuojami nuo MLL.

24. VMVT imasi reikalingų priemonių, kad visi asmenys, esantys apsaugos ir priežiūros zonoje, būtų informuoti apie taikomus apribojimus bei būtų vykdomos numatytos priemonės.

III. NACIONALINIO MAISTO IR VETERINARIJOS RIZIKOS VERTINIMO INSTITUTO UŽDAVINIAI

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [384](#), 2008-07-17, Žin., 2008, Nr. 84-3371 (2008-07-24), i. k. 108110MISAK00000384

25. Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas (toliau – Institutas) vykdo visus Reikalavimuose numatytus tyrimus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [384](#), 2008-07-17, Žin., 2008, Nr. 84-3371 (2008-07-24), i. k. 108110MISAK00000384

26. Institutas yra atsakinga už MLL diagnozavimą, reagentų ir vakcinų kokybę. Jis turi:

26.1. apsirūpinti reikalingais reagentais;

26.2. tikrinti diagnostinių reagentų kokybę;

26.3. periodiškai organizuoti palyginamuosius tyrimus;

26.4. tinkamai saugoti MLL virusų padermes, gautas iš patvirtintų ligos židinių;

26.5. patvirtinti kitose laboratorijose gautus teigiamus tyrimų rezultatus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [384](#), 2008-07-17, Žin., 2008, Nr. 84-3371 (2008-07-24), i. k. 108110MISAK00000384

27. Institutas bendradarbiauja su ES kontroline laboratorija – Veterinarijos instituto Pirbraito laboratorija (Ash Road, Pirbright, Woking, Surrey GU24 0NF, Jungtinė Karalystė).

Punkto pakeitimai:

Nr. [384](#), 2008-07-17, Žin., 2008, Nr. 84-3371 (2008-07-24), i. k. 108110MISAK00000384

28. ES Komisijos ekspertai, bendradarbiaudami su VMVT, gali vietoje patikrinti, ar teisingai taikomos Reikalavimų nuostatos. Su tikrinimo rezultatais supažindinama VMVT. VMVT teikia visapusišką paramą ekspertams atliekant tikrinimus.

IV. MINIMALŪS REIKALAVIMAI NEATIDĖLIOTINŲ PRIEMONIŲ PLANUI

29. VMVT parengia MLL neatidėliotinių priemonių planą, kuriame turi būti numatytos priemonės, įgyvendinančios Reikalavimų nuostatas, ir priemonės, užtikrinančios greitą ir efektyvą MLL likvidavimą.

30. MLL neatidėliotinių priemonių plane turi būti pateikta:

30.1. ULKC, kuris koordinuoja visas neatidėliotinas priemones;

30.2. sąrašas apskričių, rajonų ULKC ir turimos įrangos, medžiagų, reikalingų neatidėliotinėms priemonėms atlikti;

30.3. informacija apie personalą, kuris atsakingas už neatidėliotinių priemonių atlikimą, jų kvalifikaciją ir pareigas;

30.4. kiekvienos apskrities, rajono ULKC asmuo, su kuriuo galima būtų nedelsiant susisiekti MLL protrūkio atveju;

30.5. medžiagos ir įranga, reikalingi neatidėliotinėms priemonėms atlikti;

30.6. instrukcijos, kuriose būtų neatidėliotinių priemonių aprašymai;

30.7. mokymo programos, skirtos administracinių įgūdžių tobulinimui;

30.8. laboratorijų pasiruošimas atlikti pataloginį anatominį, serologinį ir histologinį tyrimus, įsisavinti šiuolaikinius greituosius diagnostinius metodus bei numatyti mėginių transportavimą;

30.9. informacija apie reikalingą MLL vakcinos kiekį, jei reikėtų pradėti neatidėliotinę vakcinaciją;

30.10. teisės aktai, reikalingi neatidėliotinių priemonių plane nurodytoms priemonėms įgyvendinti.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Įsakymas

Nr. [384](#), 2008-07-17, Žin., 2008, Nr. 84-3371 (2008-07-24), i. k. 108110MISAK00000384

Dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2002 m. birželio 14 d. įsakymo Nr. 276 "Dėl mėlynojo liežuvio ligos kontrolės ir likvidavimo veterinarijos reikalavimų patvirtinimo" pakeitimo